

การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการลงนิคหกรรมตามกฎหมายเถรสมาคม
ฉบับที่ 11 ข้อ 29 กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
กรณีศึกษา : การพิจารณาคดีลับหลังจำเลย

AN ANALYTICAL STUDY OF THE PROCESS OF INDUSTRIAL ESTATE
REGISTRATION ACCORDING TO THE SANGHA SUPREME COUNCIL
NO. 11, ARTICLE 29 AND THE CRIMINAL PROCEDURE CODE
CASE STUDY: THE TRIAL BEHIND THE DEFENDANT'S BACK

¹วัชรินทร์ อึ้งอภิธรรม, ²พระสิทธินิติธาดา และ ³ประเสริฐ ลิ้มประเสริฐ
Watcharin Ungaphitham, ²Phra Sitthinitithada and ³Prasert Limprasert

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹watchrin.uang@gmail.com

Received: September 15, 2023; **Revised:** November 20, 2023; **Accepted:** December 1, 2023

บทคัดย่อ

ปัญหาและที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการพิจารณาคดีวินัยสงฆ์ตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 11 ข้อ 29 ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยการลงนิคหกรรมและการพิจารณาคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากรณที่วินัยสงฆ์นั้นเป็นความผิดทางอาญาด้วย 2) เพื่อศึกษาการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยทั้งในกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 11 ข้อที่ 29 ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยการลงนิคหกรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3) เพื่อศึกษากฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับการพิจารณาคดีทางวินัยศาสนา 4) เพื่อปรับปรุงการพิจารณาคดีวินัยสงฆ์ตามกฎหมายนิคหกรรมให้สามารถพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้โดยเหมาะสมและเป็นธรรม พระภิกษุเป็นบุคคลที่ทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นสาวกที่ทำหน้าที่สืบทอดพระพุทธศาสนา พระภิกษุจึงอยู่ในฐานะที่สูงอันควรแก่การสักการะสมควรต้องประพาศิตนอยู่ในพระธรรมวินัยเพื่อเป็นแบบอย่างแก่

¹ นิสิต, หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

² รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประชาชนทั่วไป การที่พระภิกษุกระทำผิดความผิดแล้วหลบหนีจึงควรต้องรับผิดตามสมควรแก่การกระทำความผิด เพื่อเป็นการปกป้องพระพุทธศาสนาควบคู่กับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคม ซึ่งผลการศึกษาวีจยพบว่า ปัญหาอันเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายอาญาฉบับนี้ ควรมีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมว่าด้วยการลงนิคหกรรม ในข้อ 29 ดังต่อไปนี้ 1) กำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองจำเลยในกรณีที่จำเลยมิได้มีเจตนาหลบหนี แต่ไม่สามารถเข้าร่วมกระบวนการพิจารณาได้อันมิใช่ความผิดของจำเลยเอง เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลย โดยเพิ่มข้อยกเว้นใน ข้อ 29 “ในกรณีที่จำเลยนำพยานหลักฐานมาแสดงได้ว่าจำเลยมิได้มีเจตนาหลบหนีในวันพิจารณา ให้คณะผู้พิจารณาตั้งองค์คณะพิจารณาความผิดของจำเลย “เมื่อจำเลยกลับมา” 2) จากบทบัญญัติข้อยกเว้นตามกฎหมายอาญาฉบับที่ 11 ข้อ 29 (11) ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยการลงนิคหกรรม ผู้วิจัยเห็นว่าข้อยกเว้นดังกล่าวเป็นการกำหนดให้มีพิจารณาวินิจฉัยการลงนิคหกรรมลับหลังจำเลยได้ก็จริง แต่เป็นการกำหนดให้ข้อยกเว้นในการพิจารณาให้อยู่ในดุลพินิจของคณะผู้พิจารณา ดังความที่บัญญัติว่า “คณะผู้พิจารณาชั้นต้นมีอำนาจดำเนินการพิจารณาต่อไปตามที่เห็นสมควร” ผู้วิจัยเห็นว่าในการพิจารณาคดีดังกล่าวคณะผู้พิจารณาอาจใช้ดุลพินิจที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการพิจารณาคดีลับหลังก็ได้หรือไม่ลับหลังก็ได้ ซึ่งในส่วนใหญ่แล้วในการพิจารณาคดีก็จะไม่กระทำลับหลังจำเลย แต่ยังคงยึดถือการพิจารณาคดีต้องกระทำต่อหน้าจำเลย เป็นหลัก ทำให้กระบวนการพิจารณาคดีวินัยสงฆ์เกิดความล่าช้า และเกิดเป็นผลเสียภายในภาพรวมของการชี้ขาดในการพิจารณาแก่พระภิกษุผู้กระทำความผิด ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรตัดคำว่า “เห็นสมควรออก”

คำสำคัญ : นิคหกรรมตามกฎหมายอาญาฉบับที่ 11,ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, การพิจารณาคดีลับหลังจำเลย

Abstract

In this research, four objectives were purposely made: 1) to study the trial of the Sangha's cases according to the supreme Sangha council's regulation of the 11th version, article of 29 concerning with the trial and judgement on suppression and trial according to the code of criminal procedures in the case the Sangha's orders are criminal wrong too, 2) to study the trial behind the defendants both in the supreme Sangha council's regulation of the 11th version, article of 29 concerning with the trial and judgement on suppression and related law, 3) to study the foreign laws concerning with the trial on religious order cases, and 4) to improve the trial of Sangha's orders according to the regulation of suppression where the trial behind the defendants could be made appropriately and fairly. It is believed that Buddhist monks are the religious persons generally regarded as the followers who are supposed to sustain Buddhism and then they hold certain high

position being deserved to be properly respected in order follow the Order as the good role models for general people. In this respect, if Buddhist monks committed certain offence and then escaped, they deserve to be punished as per the wrongdoing being committed in order to protect Buddhism together with the order and morality of society. The research findings showed that the problem caused by the application of the supreme Sangha council's regulations should be revised or the additional suppression should be given to the article 29 as follows: 1) The measures to protect the defendants in the case they lack intention to escape but could not attend the process of such a trial as the offence is not caused by themselves should be given in order to protect the rights of the accused ones by providing the exception to the article 29 that 'in the case the defendant brings in certain witnesses and evidences it is proved that he has no intention to escape in the day of judgement and then the committee in judging the offence done by the defendant should be set up "when the returning of defendant is present". 2) From the prescribed article, in the exception according to the supreme Sangha council's regulations, 11th version, the article 29 (1) concerning with the trial and judgement of suppression, a researcher is of the view that although such an exception only means the trial and judging suppression behind the defendant, yet it determines to put such an exception into the hands of the judicial committee's consideration as it prescribes that "the first judicial committee is entitled to examine further as they see fit", in this case a researcher is of the view that in examining such a case the judicial committee may be allowed to exercise different scrutiny which would allow the judgement of the case behind or in front of the defendant despite non-examination of most of cases is done; it is principally done in front of the defendant. Consequently, such processes in dealing with Sangha's trial of cases remain delayed and thereby giving rise to bad result to the image of verdict delivered to Buddhist monks who have committed certain offence. Therefore, it is recommended by a researcher that "it should be cut off".

Keywords : The process of industrial estate registration according to the Sangha Supreme Council No. 11., The Criminal Procedure Code., The trial behind the defendant's back.

บทนำ

หลักการพิจารณาคดีนั้นจะต้องกระทำต่อหน้าจำเลยเพราะเป็นหลักประกันสิทธิของจำเลยที่ศาลให้การยอมรับ ซึ่งหลักดังกล่าวนี้ได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญในหลายประเทศ โดยเฉพาะในประเทศที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งองค์ระหว่างประเทศก็ยังรับรองหลักการดังกล่าวนี้ด้วย เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งเป็นสนธิสัญญาพหุภาคีที่สมาชิกส่วนใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2509 ก็ได้บัญญัติถึงการรับรองว่าประเทศภาคีสมาชิกจะเคารพสิทธิทางการเมืองของบุคคล และข้อที่ 14 (3) เองก็ได้กำหนดรับรองสิทธิของจำเลยในคดีอาญาซึ่งกำหนดให้อย่างน้อยต้องมีการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยเพื่อให้จำเลยสามารถสู้คดีได้ด้วยตนเอง หรือสู้คดีผ่านทางทนายความของจำเลยเองได้ นอกจากนี้สนธิสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่าอนุสัญญาเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้ในข้อ 6 เกี่ยวกับเรื่องสิทธิในการที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม ซึ่งแม้จะไม่ได้เขียนไว้เป็นอย่างชัดเจนว่าจะต้องมีการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย แต่ก็มีการรับรองสิทธิขั้นต่ำที่จำเลยจะต้องได้รับได้แก่ สิทธิในการรับทราบข้อกล่าวหาในภาษาที่ตนเข้าใจ สิทธิที่จะมีเวลาเพียงพอในการเตรียมการต่อสู้คดี หรือสิทธิในการต่อสู้คดีตลอดจนสิทธิในการได้ตรวจสอบพยานหลักฐานที่เห็นว่าอาจเป็นปฏิปักษ์กับตน การดำเนินคดีอาญากระบวนการพิจารณาและสืบพยาน เป็นกระบวนการค้นหาความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลย ซึ่งหลักในการพิจารณาคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย มีหลักว่า “การพิจารณาและการสืบพยานในศาลต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย” (มาตรา 172 วรรค 1) ซึ่งถือเป็นหลักทั่วไปในการสืบพยานในคดีอาญาทุกประเภท เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้จำเลยได้ทราบข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่างๆ ในการพิจารณาเพื่อเตรียมหาพยานหลักฐานในการต่อสู้คดี และการสืบพยานที่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยนั้น เป็นสิทธิของจำเลยที่ได้รับการเผชิญหน้ากับพยานบุคคลที่มาเบิกความยืนยันการกระทำ ความผิดของตนเพื่อให้พยานไม่กล้าเบิกความปรักปรำจำเลยได้ (จิรวรรณ ประยูรพิรุณ, 2561)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพิจารณาคดีวินัยสงฆ์ตามกฎหมายอาญา มาตรา 11 ข้อที่ 29 ว่าด้วยการพิจารณาวินัยการลงนิคหกรรม และการพิจารณาคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากรณีที่วินัยสงฆ์นั้นเป็นความผิดทางอาญาด้วย
2. เพื่อศึกษาการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยทั้งในกฎหมายอาญา มาตรา 11 ข้อที่ 29 ว่าด้วยการพิจารณาวินัยการลงนิคหกรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อศึกษากฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับการพิจารณาคดีทางวินัยศาสนา

4. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะ ให้ทำการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีวินัยสงฆ์ตามกฎหมายนิคคหกรรมให้สามารถพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้โดยเหมาะสมและเป็นธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการลงนิคคหกรรมตามกฎหมายอาญา มาตรา 11 ข้อ 29 กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีศึกษา : การพิจารณาคดีลับหลังจำเลย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีลับหลังจำเลย จากตำรา หนังสือ บทความวิชาการต่างๆ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ คำพิพากษาศาลฎีกา บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นำข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่างในเบื้องต้นมาวิเคราะห์เนื้อหา

2. ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการลงโทษพระภิกษุที่กระทำความผิดตามพระธรรมวินัยและอาญาของฝ่ายบ้านเมือง จาก พระไตรปิฎก งานวิจัย บทความทางวิชาการ และหนังสืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่างในเบื้องต้นมาวิเคราะห์เนื้อหา

3. สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นมาวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยการเชื่อมโยงเนื้อหาอย่างเป็นระบบกับแนวคิดและทฤษฎี ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับคณะสงฆ์ เพื่อให้ได้แนวทางและมาตรการในการใช้ดุลพินิจว่าการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยจะต้องคำนึงถึงปัจจัยใดบ้าง เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมาย

ผลการวิจัย

ในปัจจุบันนี้มักจะมีข่าวปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้งที่พระสงฆ์ประพฤติผิดพระธรรมวินัย หากมองตามหลักอริยสัจสี่ก็จะพบว่า ภาพพจน์ที่ต้องทำให้องค์กรคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนาต้องมัวหมอง ก็คือพระภิกษุกระทำความผิดพระธรรมวินัย ดังที่พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงภัย 5 ประการ อัน จะเกิดแก่ภิกษุที่จะบังเกิดในกาลต่อไป ที่ควรจะต้องละเพื่อป้องกันความเสื่อมของพระพุทธศาสนา คือ การชอบ จีวรดีงาม ทั้งผ้าบังสุกุล ชอบอยู่ตามเมืองใหญ่ ชอบอยู่สุขสบาย ทั้งการอยู่ป่า การละทิ้งบิณฑบาต หาวาหาร เลิศรส คลุกคลีกับสตรีเพศ คบกับคนมีวัตรปฏิบัติไม่ถูกต้อง ดังที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ คงจะเห็น เด่นชัดว่า เหตุแห่งความเสื่อมของพระพุทธศาสนาแท้ที่จริงมิได้มาจากเหตุปัจจัยภายนอก แต่เกิดจากสาวก ในพระพุทธศาสนาปฏิบัติธรรมผิดทิศทางผิดหลักตามพระธรรมวินัย ความเป็นสมณะจึงขาดปัญญา จึงไม่เป็นตัวอย่างในการนำพาประชาชนไปในทางที่ดี เพราะเหตุนี้ความคิดที่จะเป็นเช่นเดียวกับประชาชนคนธรรมดา

ในอดีตพระมหากษัตริย์ในฐานะเป็นองค์ศาสนูปถัมภก หากเมื่อใดมีพระภิกษุอลัชชีกระทำการเสียหายต่อพระธรรมวินัยและพุทธศาสนาพระมหากษัตริย์จะทรงใช้พระราชอำนาจเด็ดขาดตามจารีตกฎหมายของบ้านเมือง ดังตัวอย่าง ในสมัยอยุธยาพระภิกษุสงฆ์ทำผิดปาราชิกด้วยการ เสพเมถุน ต้องรับพระราชอาญาเผาทั้งเป็นในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และสมัยพระเจ้าปราสาททอง เป็นต้น จนมาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในสมัยของพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระองค์ทรงออกกฎ พระสงฆ์มีทั้งหมดจำนวน 110 ข้อ นำมาใช้ควบคุมความประพฤติของพระสงฆ์ เป็นครั้งแรก เช่น ห้ามพระภิกษุสงฆ์รับฝากของจากฆราวาส ห้ามเทศน์ตลกคะนอง ห้ามเที่ยวเตร่ไม่สำรวม ห้ามกล่าวหาพระภิกษุอื่นโดยไม่มีมูลความจริง ห้ามพ่อค้าขายผ้าแพรรณให้พระภิกษุสงฆ์ ห้ามมีแม่ช้อยู่ในวัดหรือใกล้วัด ห้ามเสพเมถุน ห้ามนำเด็กผู้ชายมาเลี้ยงด้วยความเสน่หาทางเพศ เป็นต้น มีการกำหนดโทษ ขึ้นสูงสุดสำหรับสงฆ์ที่ต้องโทษปาราชิกแล้ว อำพรางปกปิดตัวเองไว้และไม่ยอมสึก จับได้มีโทษถึงประหารชีวิต และเอาโทษแก่พระอุปัชฌาย์ อาจารย์ ตลอดจนญาติพี่น้องของพระภิกษุนั้นด้วยในส่วนของพระภิกษุที่ต้องหาว่าอาบัติปาราชิกเมื่อพระสงฆ์พิจารณาแล้วไม่มีหลักฐาน ว่าผิด แต่ยังเป็นที่ยึดถือเคลือบแคลงสงสัยในหมู่สงฆ์ ก็ให้สึกเสียเพราะทรงเห็นว่าทำให้พุทธศาสนาเสื่อม และมิวหมองก่อความไม่สงบเรียบร้อยดีงามในคณะสงฆ์ เพราะเมื่อพระสงฆ์ซึ่งเป็นแม่แบบของความดี งาม มีเรื่องไม่เรียบร้อยประพฤติตนเป็นที่เสื่อมเสีย ย่อมส่งผลให้สังคมไม่มีความเรียบร้อย เกิดขึ้นในบ้านเมืองไปด้วย

กระทั่งต่อมาจนถึงปัจจุบันกฎหมายพระสงฆ์ดังกล่าวก็ถูกยกเลิกไปแล้ว และมีการออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ในส่วนของการดำเนินการทางด้านแก้ไขปัญหาพระภิกษุสงฆ์กระทำความผิดทางด้านพระธรรมวินัย ของพระภิกษุสงฆ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2535 ในส่วนของการดำเนินการ กับพระสงฆ์ทำผิดวินัยตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 1111 ว่าด้วยการลงนิคหกรรมนั้น มีปัญหาและอุปสรรค ในวิธีการและข้อปฏิบัติอยู่มากมายและมีปัญหาวิธีการปฏิบัติไม่มีความสอดคล้องกับการดำเนินการทางด้านวินัยในอดีตสมัยพุทธกาล ทำให้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ. 2535 ดังพอสรุปปัญหาและข้อขัดข้องและอุปสรรค ดังนี้

1. พระภิกษุหลบหนีคดีที่มีการฟ้องร้องกันในฝ่ายราชอาณาจักร

ปัญหาในเรื่องการพิจารณาคดีในกรณีที่มีพระภิกษุกระทำความผิดและมีการฟ้องร้องกันในฝ่ายราชอาณาจักร ซึ่งกรณีดังกล่าวหากเมื่อมีการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายบ้านเมืองในการพิจารณาในเรื่องนั้นก็จะให้การพิจารณาไว้ก่อน เพราะคู่กรณีซึ่งกำลังเป็นคู่ความกันอยู่ในทางพระวินัย อาจนำคดีไปฟ้องศาลบ้านเมืองด้วย เหตุที่รื้อเพราะข้อหาทางพระวินัยเป็นเรื่องภายในหมู่คณะ ควรให้มีการชำระคดีตามกฎหมายหมายเมืองให้เสร็จก่อน ดังนั้นตามประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษานี้หากเป็นกรณีที่ภิกษุผู้กระทำความผิดร้ายแรงในทางอาญาแล้วหลบหนีไป

ผู้วิจัยเห็นว่าในการพิจารณาคดีอาจเกิดความล่าช้า เพราะการพิจารณาคดีของศาลบ้านเมืองหากไม่มีตัวเลยมาปรากฏต่อศาล ศาลก็ไม่สามารถพิจารณาคดีต่อไปได้ กรณีที่ศาลไม่สามารถพิจารณาต่อไปได้ย่อมทำให้การพิจารณาในทางสงฆ์ต้องพลอยชะงักและล่าช้าไปด้วย

เพราะกระบวนการในการพิจารณาคดีที่พระภิกษุมีการฟ้องร้องในศาลของฝ่ายบ้านเมือง จะต้องมีการชำระคดีตามกฎหมายฝ่ายบ้านเมืองให้เสร็จเด็ดขาดก่อน ทางคณะสงฆ์จึงจะทำการพิจารณาตามกระบวนการทางพระวินัยสงฆ์ต่อไป ซึ่งในปัญหาความล่าช้าดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม หรือความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพในการดำเนินคดี และความเสื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา

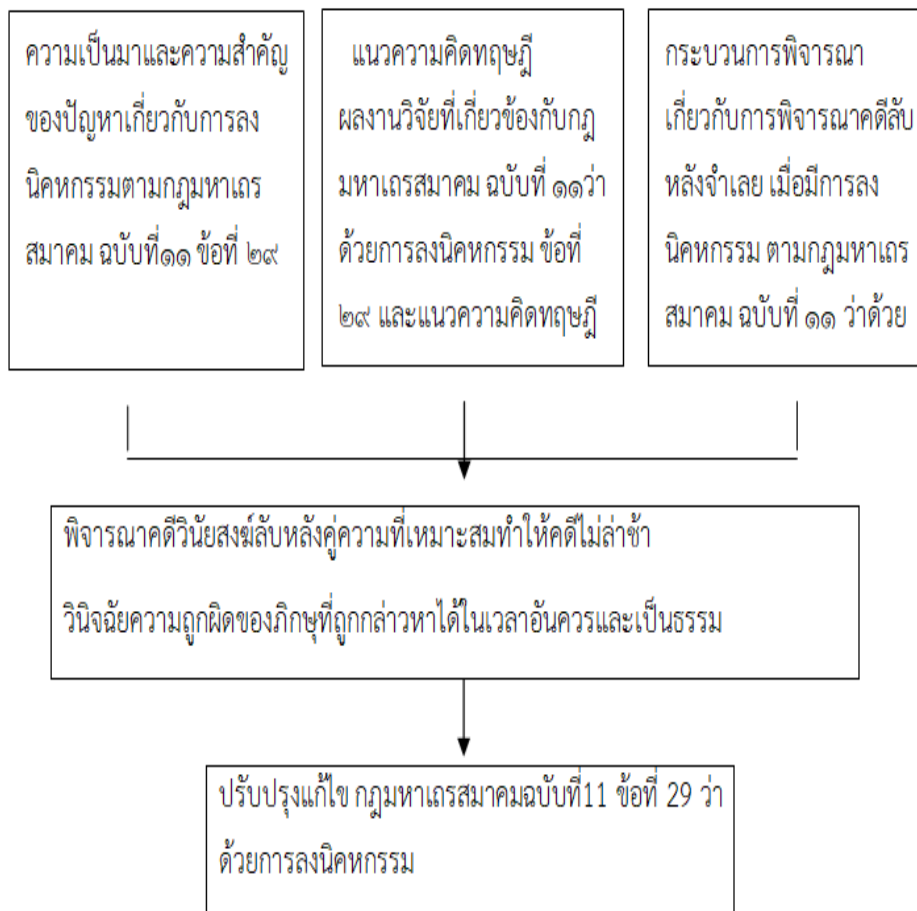
2. ปัญหาเรื่องการพิจารณาคดีตามกฎหมายในข้อยกเว้นข้อที่ ข้อ 29 (11) ไม่มีความชัดเจน จากปัญหาข้อยกเว้นในข้อที่ ข้อ 29 (1) ว่าด้วยการพิจารณาคดีวินิจฉัยการลงนิคกรรม ตามกฎหมายอาญา มาตรา 11 นั้น ความว่า “โจทก์หรือจำเลยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่มาฟังการพิจารณาตามกำหนด ที่คณะผู้พิจารณาชั้นต้นนัดหมายไว้ โดยมีได้แจ้งเหตุขัดข้องเป็นหนังสือให้คณะผู้พิจารณาชั้นต้นทราบก่อนถึงวันที่นัดหมาย ให้ถือว่าฝ่ายนั้นหรือทั้งสองฝ่ายสละสิทธิเข้าฟังการพิจารณา คณะผู้พิจารณาชั้นต้นมีอำนาจดำเนินการพิจารณาต่อไปตามที่เห็นสมควร”

จากบทบัญญัติข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าข้อยกเว้นดังกล่าวเป็นการกำหนดให้อำนาจแก่ผู้พิจารณาวินิจฉัยการลงนิคกรรม อยู่ในดุลพินิจของคณะผู้พิจารณา ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวหากนำมาใช้ในประเด็นที่ผู้เขียนกำลังศึกษานี้ ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลย(พระภิกษุ)หลบหนีไม่มาเข้าสู่กระบวนการพิจารณา เห็นว่าในการพิจารณาคดีดังกล่าวคณะผู้พิจารณาอาจใช้ดุลพินิจที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยก็ได้หรือไม่ลับหลังก็ได้ ซึ่งอาจเกิดเป็นผลเสียภายในภาพรวมของการชี้ขาดตัดสินคดีตามกฎหมายที่ใช้องค์ประกอบแห่งพระภิกษุผู้กระทำความผิด

3. ปัญหาเรื่องจำเลยหลบหนีการกระทำความผิดส่งผลกระทบต่อพยานหลักฐานของโจทก์ พยานบุคคลถือเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ในฐานะประจักษ์พยานและพยานแวดล้อม ถือได้ว่าเป็นพยานที่สามารถเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงที่ตนรู้เห็นต่อศาล และทำให้ปัญหาและข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในคดีมีความกระจ่างชัดมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดการวินิจฉัยที่ถูกต้องและแม่นยำทำให้สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างทันท่วงที แต่ในบางกรณีที่มีการกระทำความผิดแล้วหลบหนีเป็นเวลานาน ก็ไม่ใช่ว่าพยานจะมาเบิกความได้ในทุกกรณีเสมอไป เพราะอาจหลงลืมในสิ่งที่ตนพบเห็นจดจำมาด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ไม่สามารถพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีที่พระภิกษุกระทำความผิดอันเป็นความผิดร้ายแรงทั้งที่ประชาชนทั่วไปก็รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำความผิดวินัยสงฆ์นั้นด้วย แต่กระบวนการในการพิจารณาคดีก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระพุทธศาสนา

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการลงนิคกรรมตามกฎหมายอาญา มาตรา 11 ข้อ 29 กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีศึกษา : การพิจารณาคดีลับหลังจำเลย ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย
ที่มา : วชิรินทร์ อึ้งอภิธรรม

เอกสารอ้างอิง

- จิรวรรณ ประยูรพิรพุดิ. (2561). *การพิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลย*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติม. *พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 มาตรา 29*.